

Ekonomikas ministrija

DARBA TIRGUS PROGNOZES LĪDZ 2040. GADAM

2022.gada 14. decembris

EM VIDĒJA UN ILGTERMIŅA DARBA TIRGUS PROGNOZES

Ekonomikas ministrija sagatavo darba tirgus prognozes kopš 2008. gada

- Tiek sagatavotas vidējā termiņa periodam (5-7 gadi uz priekšu) un ilgtermiņa periodam (17-20 gadi uz priekšu).
- Tiek pārskatītas reizi 2 gados (pēdējo reizi aktualizētas 2022. gada pavasarī).
- Prognozes balstītas uz ekonomikas izaugsmes mērķa scenāriju - ietver vidēja un ilgtermiņa ekonomikas struktūrpolitikas uzstādījumus, kas noteikti Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģijā „Latvija 2030” un Latvijas Nacionālajā attīstības plāna 2021.-2027. gadam projektā.
- Prognožu kopsavilkums un izrietošās politikas rekomendācijas apkopotas *Informatīvajā ziņojumā par darba tirgus vidēja un ilgtermiņa prognozēm.*

Informatīvais ziņojums par darba tirgus vidēja un ilgtermiņa prognozēm:

<https://www.em.gov.lv/lv/darba-tirgus-zinojums>

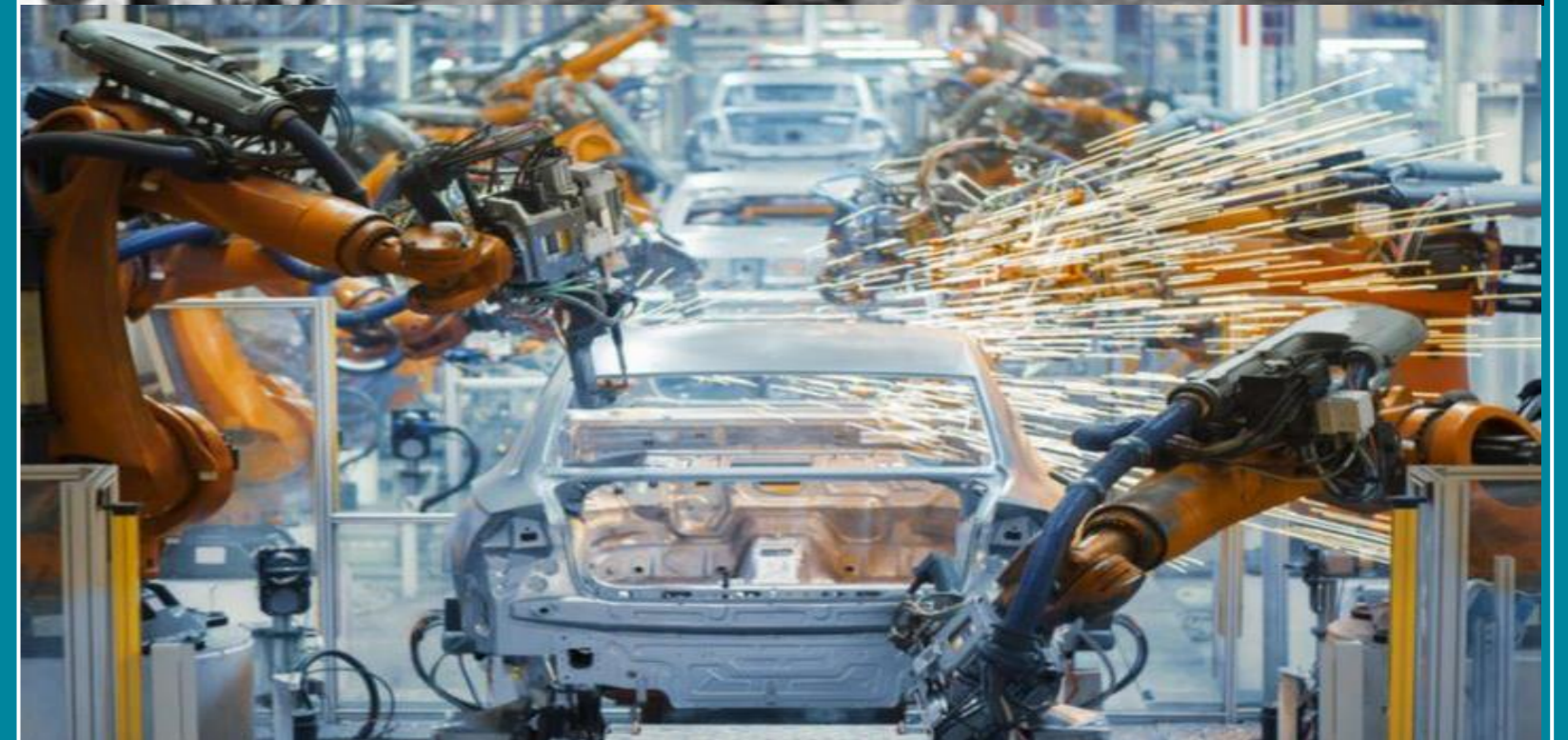

Detalizētas prognozes pieejamas darba tirgus prognožu platformā:

<https://prognozes.em.gov.lv/>

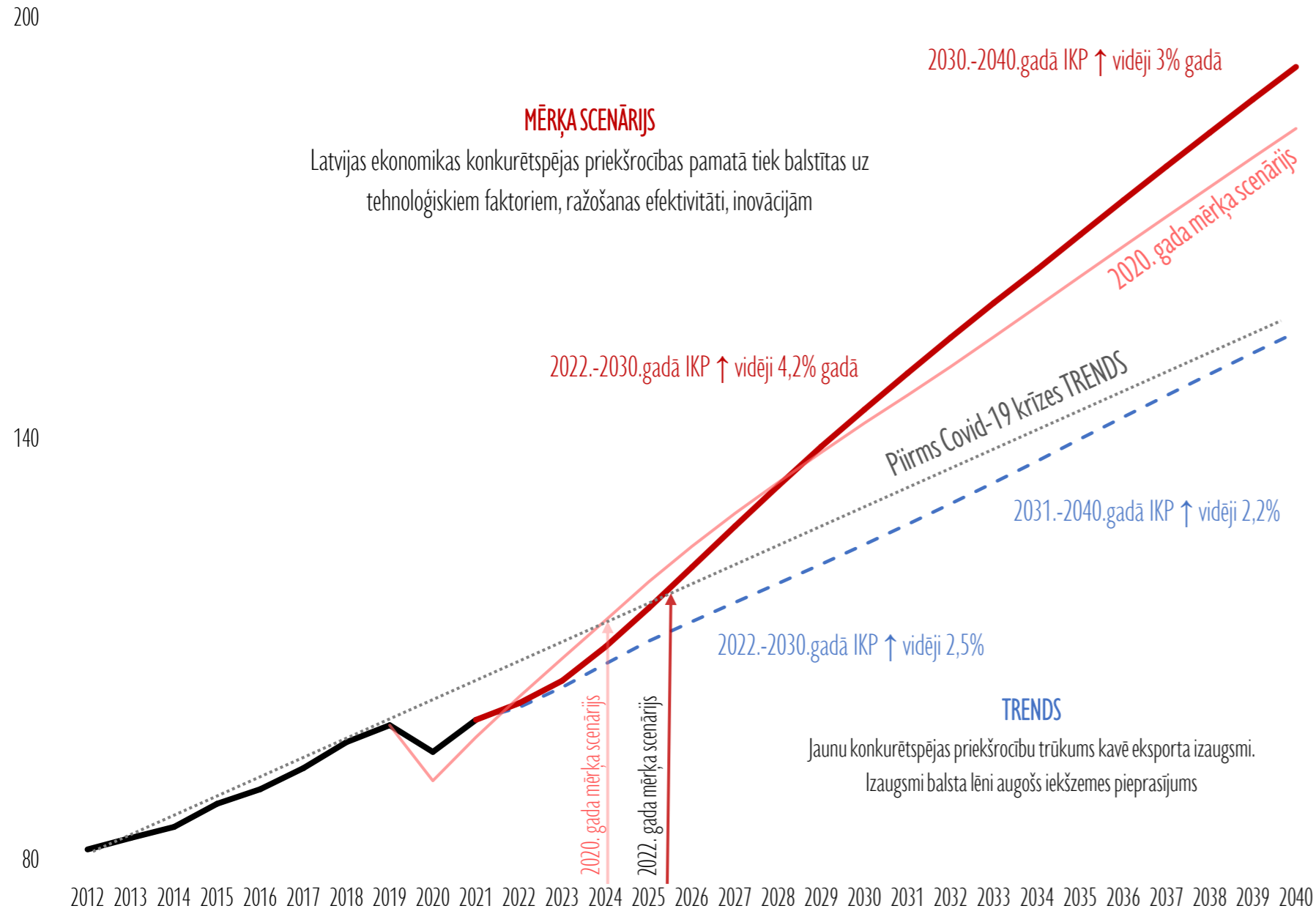
EM darba tirgus prognozes ir viens no instrumentiem, kas ļauj priekšlaicīgi paredzēt darba tirgus neatbilstību veidošanos nākotnē. Tās parāda iespējamās darba tirgus attīstības tendences un iespējamos riskus, saglabājoties esošai izglītības sistēmai un izglītības piedāvājuma struktūrai.

DARBASPĒKA PIEPRASĪJUMA IZMAIŅAS

EKONOMIKAS IZAUGSMES MĒRĶA SCENĀRIJS

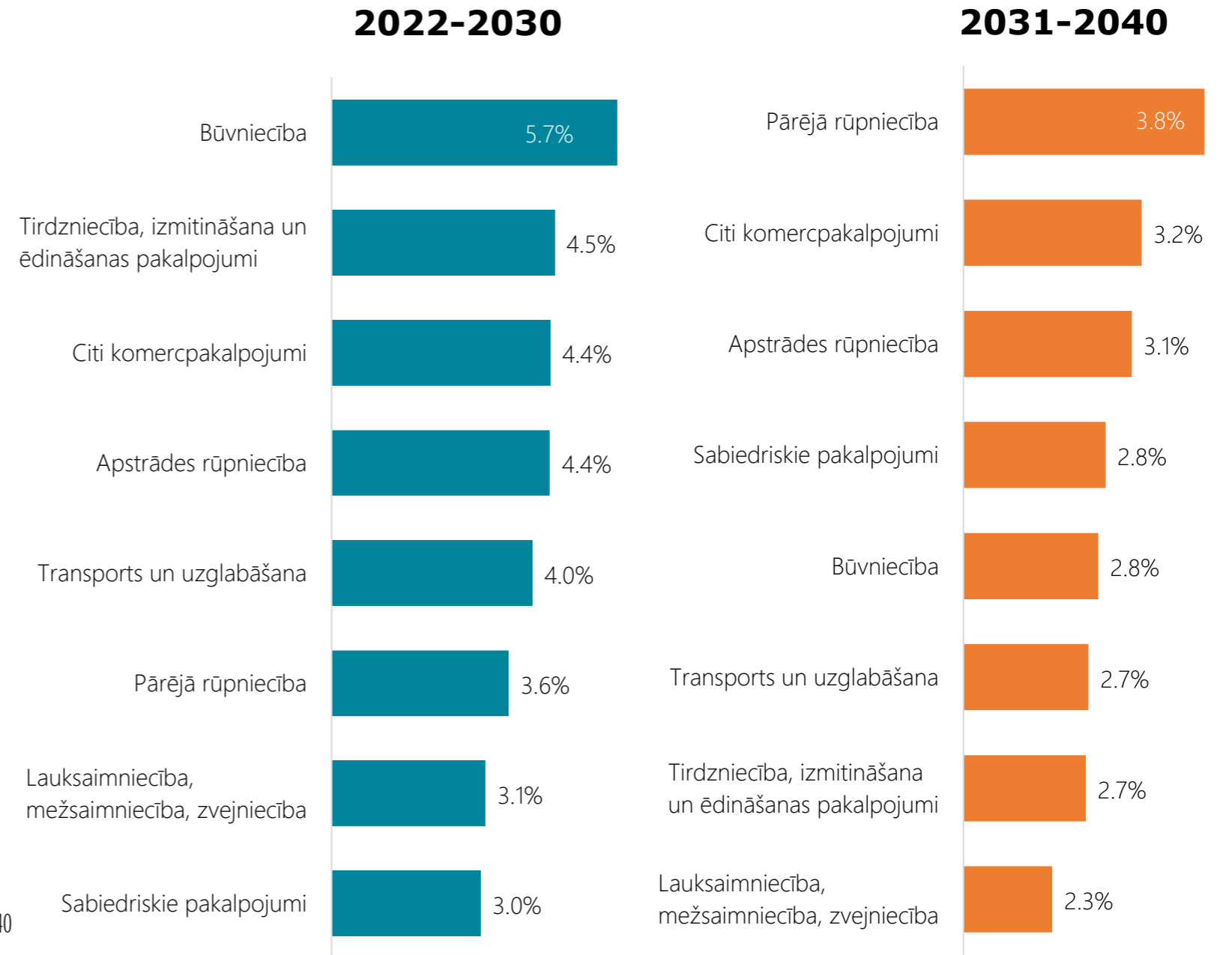
IKP
Salīdzināmās cenās, 2021.gads = 100

Nemot vērā ģeopolitiskos izaicinājumus, atgriešanās pie pirms Covid-19 krīzes izaugsmes trenda var aizkavēties par 1-2 gadiem.

Avots: CSP, EM prognozes

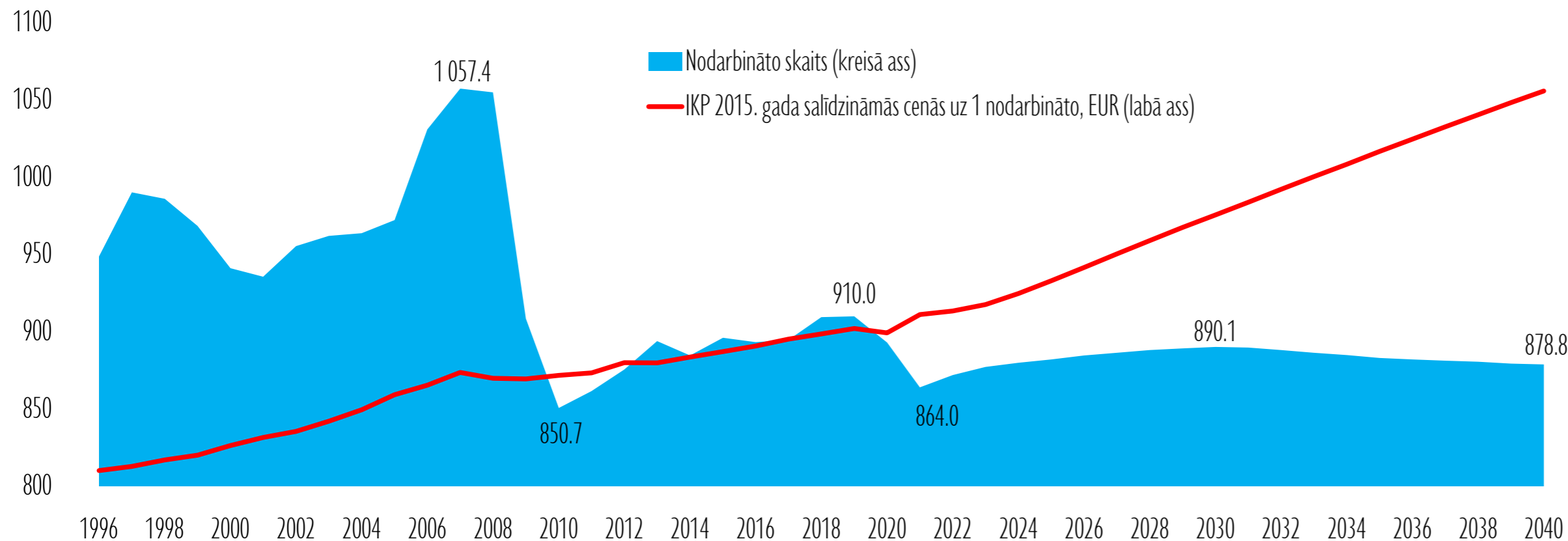
Nozaru izaugsme
vidējais pieaugums gadā, procentos

EKONOMIKAS IZAUGSMI TURPINĀS BALSTĪT PRODUKTIVITĀTES PIEAUGUMS – NODARBINĀTO SKAITS TUVĀKAJOS GADOS VAR NEATGRIEZTIES 2019. GADA LĪMENĪ

Nodarbināto skaits un darbaspēka produktivitāte

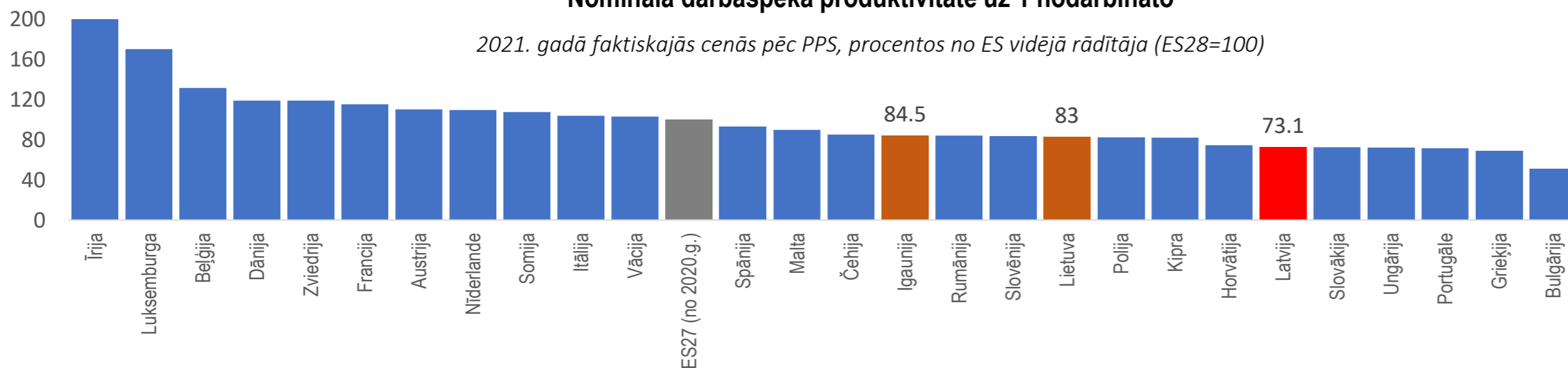
tūkstošos

Avots: CSP, EM prognozes

Nominālā darbaspēka produktivitāte uz 1 nodarbināto

2021. gadā faktiskajās cenās pēc PPS, procentos no ES vidējā rādītāja (ES28=100)

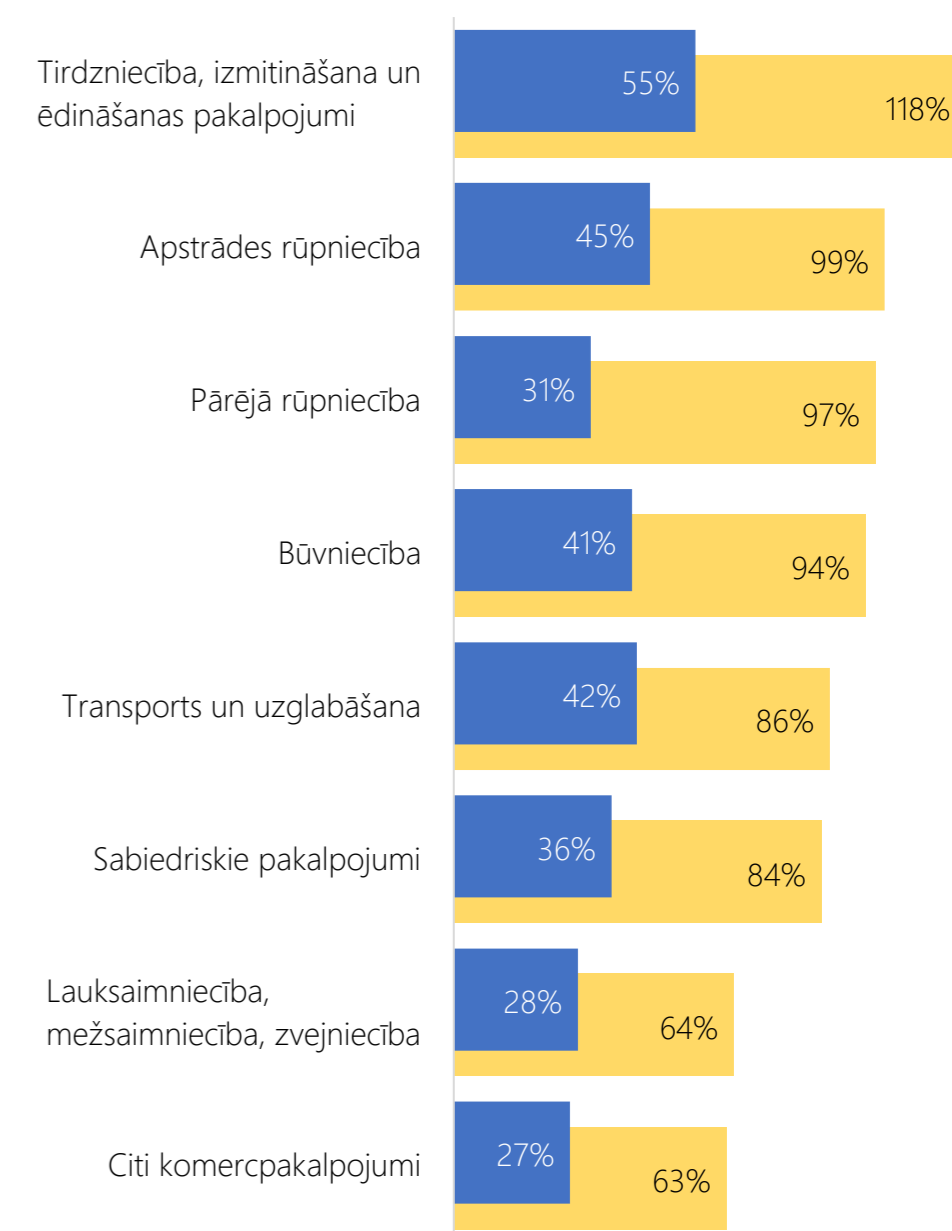

Avots: Eurostat

Darbaspēka produktivitātes izmaiņas

pret 2021. gadu, procentos

■ līdz 2030. gadam ■ līdz 2040. gadam

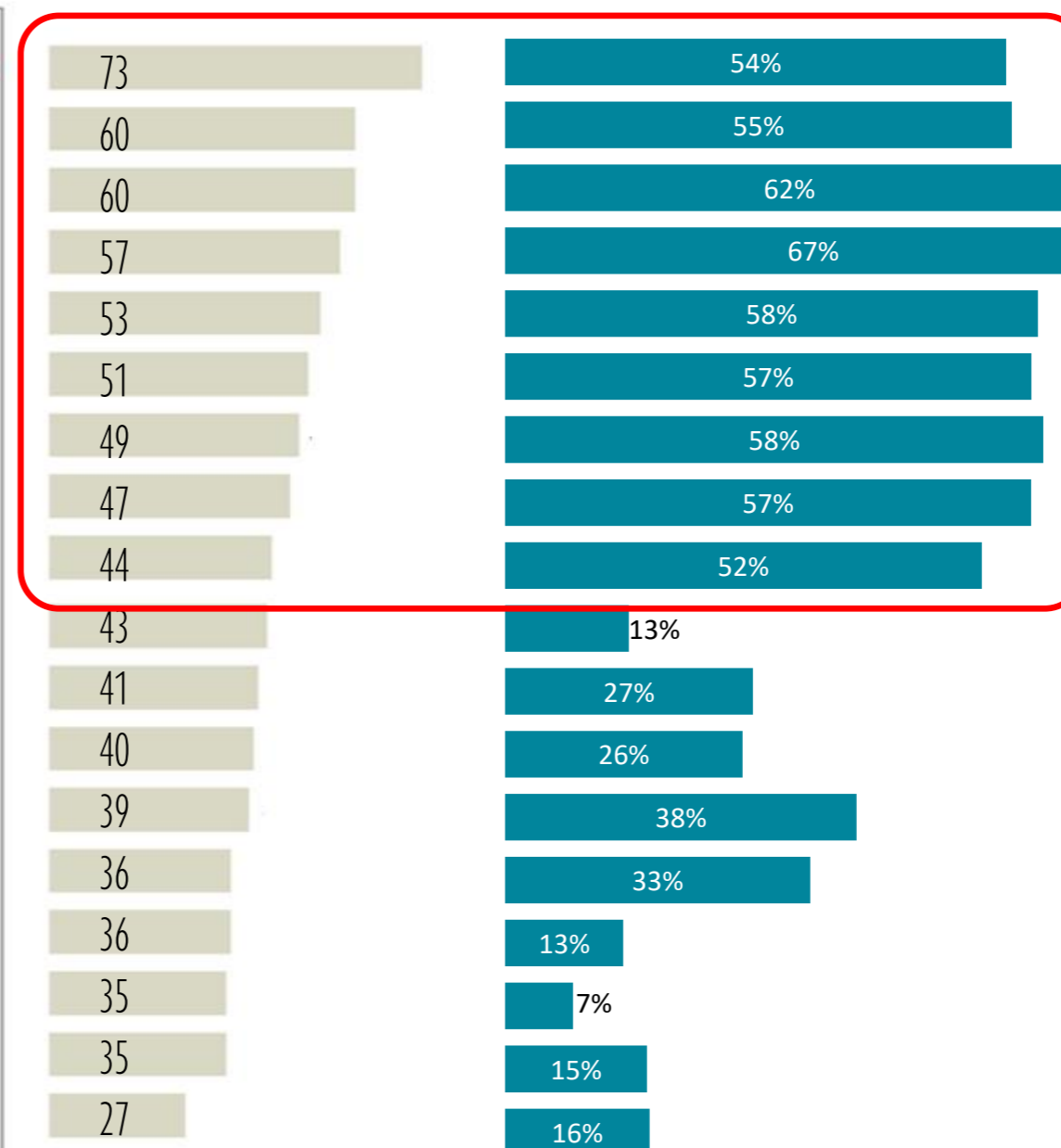
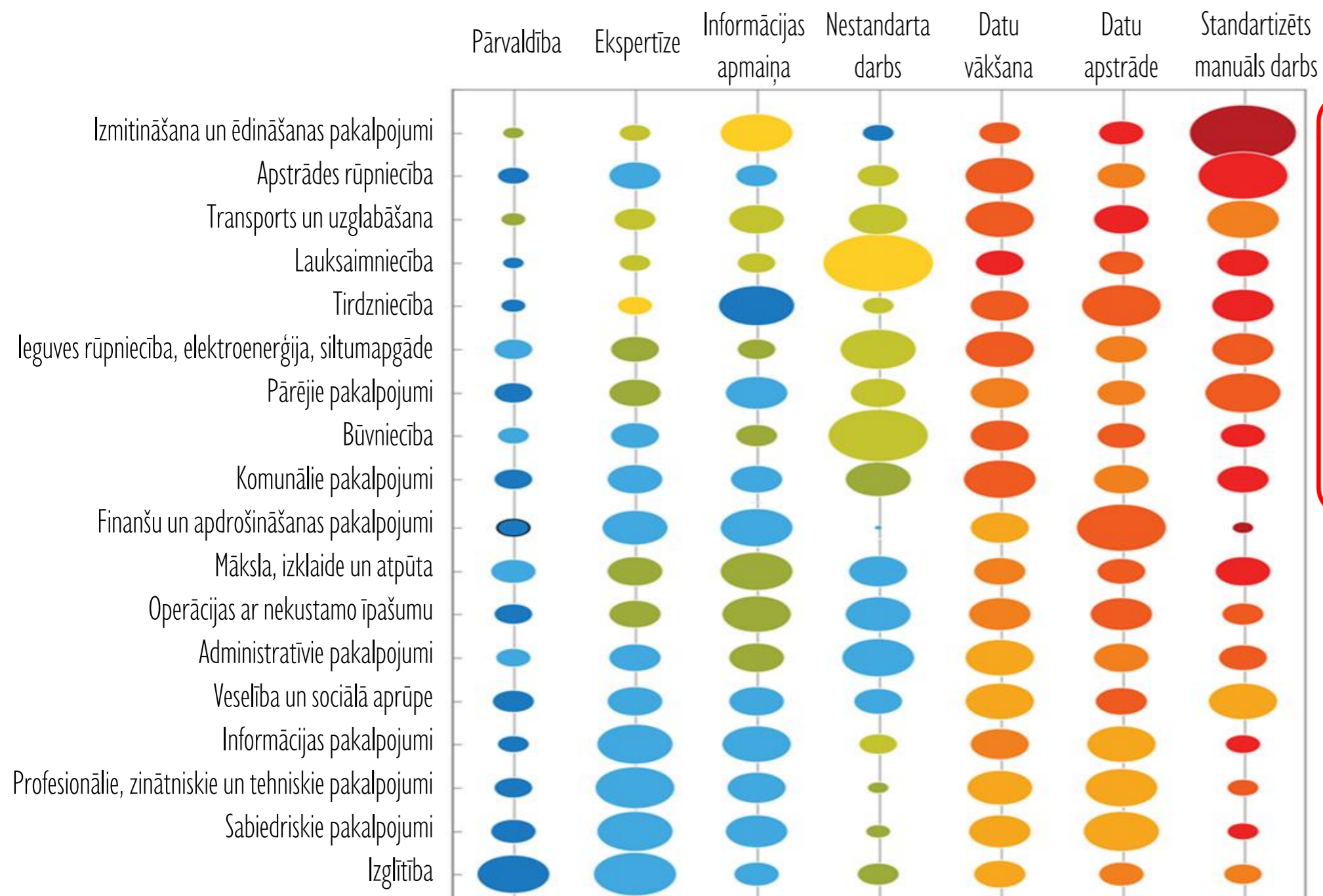
Avots: EM prognozes

DARBAVIETU AUTOMATIZĀCIJAS POTENCIĀLS TAUTSAIMNIECĪBAS NOZARĒS

Darbu automatizācijas potenciāls nozarēs

Vidējās kvalifikācijas darbavietu īpatsvars nozarē

2021. gadā, procentos no kopējā darbavietu skaita

Visvairāk automatizācijai pakļautas vidējās kvalifikācijas un vienkāršās profesijas

Avots: McKinsey, ASV Darba statistikas birojs

Automatizācijas iespējas, %
 100 50 0

Ovāla izmērs — darbu īpatsvars nozarē, %

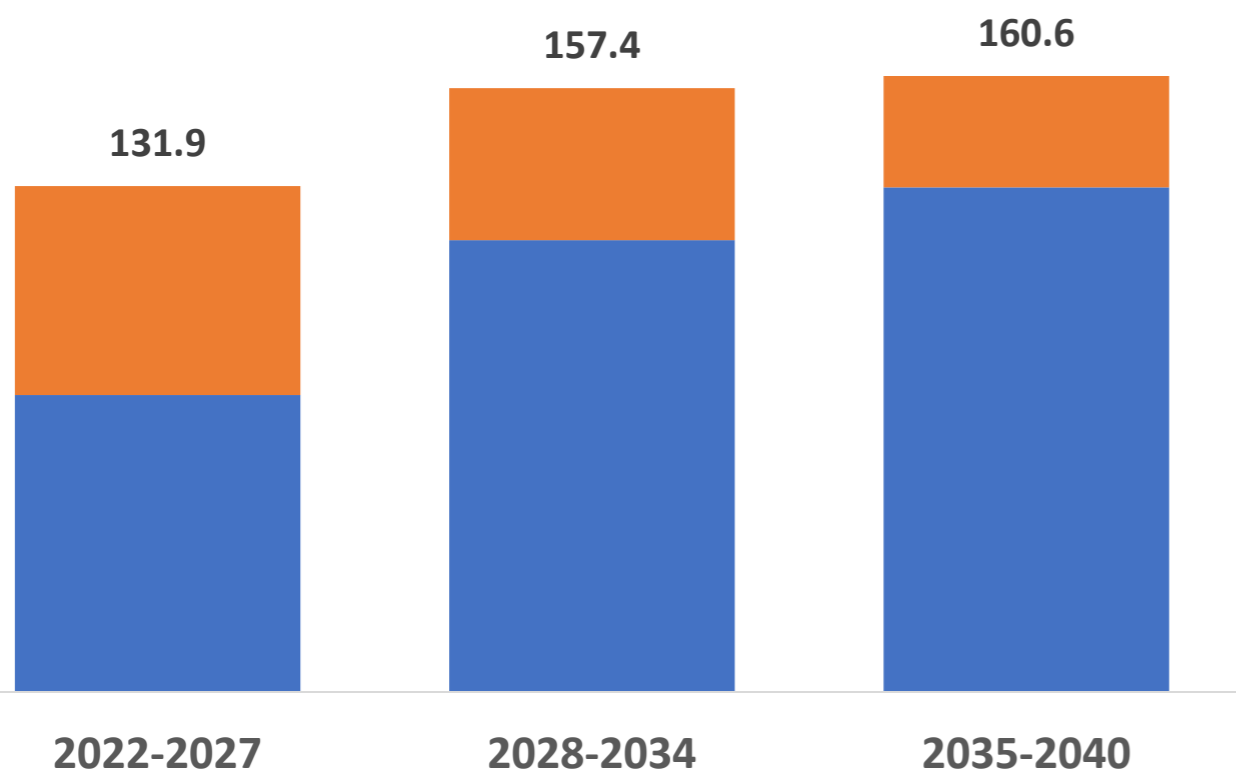
Avots: CSP, EM aprēķini

GALVENĀS DARBA IESPĒJAS RADĪS AIZVIETOJOŠAIS PIEPRASĪJUMS

Aizvietojošā darbaspēka pieprasījums pa profesijām līdz 2040. gadam

Kopējās darba iespējas/vakanču skaits
tūkstošos

■ Aizvietojošais darbaspēka pieprasījums
■ Jaunas darbavietas

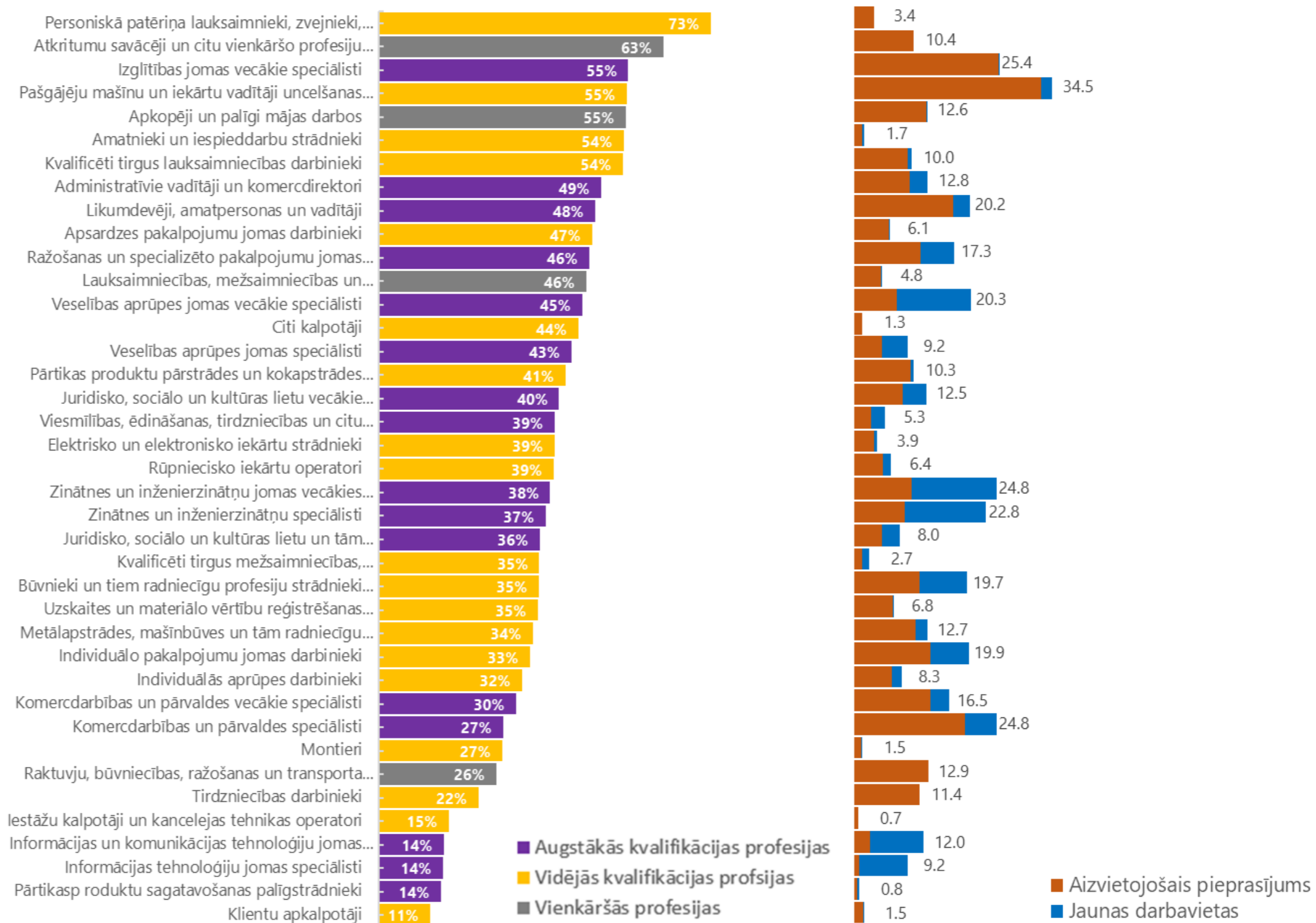

73% no visām vakancēm veidosies pateicoties aizvietojošajam pieprasījumam

Avots: EM prognozes

% no darbavietu skaita 2021. gadā

kopējās darba iespējas, tūkst. darbavietu

DARBASPĒKA PIEPRASĪJUMA IZMAIŅAS NOZARU UN PROFESIJU GRIEZUMĀ

Nodarbināto skaita izmaiņas
2030. gads pret 2021. gadu

Augstākās kvalifikācijas profesijas   Vidējās kvalifikācijas profesijas   Zemākās kvalifikācijas profesijas

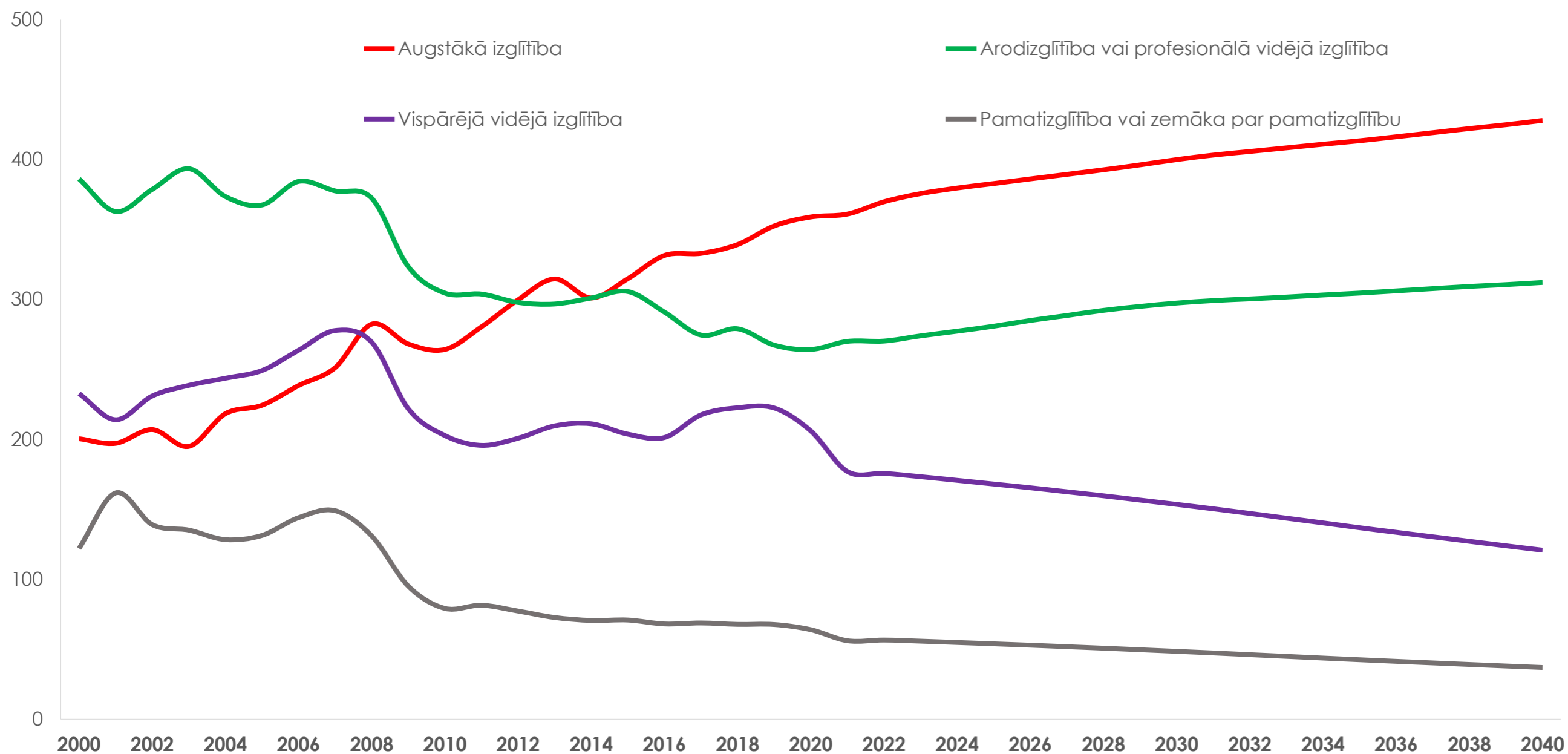
Tautsaimniecības nozares (NACE)	Profesiju apakšgrupas (Latvijas profesiju klasifikācija)															Kopā profesijas
	Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi; Administratīvo dienestu darbība (MNS)	Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	Būvniecība (F)	Izmīnāšana un ēdināšanas pakalpojumi (I)	Māksla, izklaide un atpūta (R)	Veselība un sociālā aprūpe (Q)	Finanšu un apdrošināšanas darbības (K)	Aptārdes rūpniecība (C)	leguves rūpniecība; Energo un ūdensapgāde; Atkritumu apsaimniekošana (BDE)	Operācijas ar nekustamo īpašumu (L)	Transporta un uzglabāšana (H)	Lauksaimniecība, mežsaimniecība un zvejniecība (A)	Izglītība (P)	Valsts pārvalde un aizsardzība; obligātā sociālā apdrošināšana (O)	Tirdzniecība (G)	
21 Zinātnes un inženierzinātņu jomas vecākie speciālisti	2665	1130	734	:	76	321	63	961	582	56	296	476	249	96	249	7954
31 Zinātnes un inženierzinātņu speciālisti	1041	227	1586	31	130	:	:	1248	942	15	1107	601	160	44	438	7569
71 Būvnieki un tiem radniecīgu profesiju strādnieki	98	:	5879	:	:	-29	:	331	44	176	47	6	7	-17	39	6582
22 Veselības aprūpes jomas vecākie speciālisti	353	:	:	:	33	4468	:	:	:	:	:	101	313	243	668	6181
25 Informācijas un komunikācijas tehnoloģiju vecākie speciālisti	52	4327	250	:	:	-27	126	71	6	:	123	:	25	-31	102	5024
51 Individuālo pakalpojumu jomas darbinieki	1553	13	12	3086	507	-746	:	-3	-1	100	154	-2	-204	-134	-79	4255
35 Informācijas tehnoloģiju jomas speciālisti	253	2531	35	:	392	:	:	171	52	:	138	:	61	90	201	3925
13 Ražošanas un specializēto pakalpojumu jomas vadītāji	121	266	764	:	220	-40	113	164	32	109	202	585	644	31	147	3357
26 Juridisko, sociālo un kultūras lietu vecākie speciālisti	991	668	84	:	1252	-222	10	80	:	24	67	2	9	-470	12	2506
11 Likumdevēji, amatpersonas un vadītāji	1205	235	588	414	162	-72	61	40	1	221	26	8	-3	-317	-125	2443
32 Veselības aprūpes jomas speciālisti	657	:	:	:	71	881	:	:	:	:	:	6	223	74	373	2285
33 Komerddarbības un pārvaldes (administrācijas) speciālisti	1292	645	241	122	83	-381	958	244	10	369	201	35	-82	-2115	441	2062
34 Juridisko, sociālo un kultūras lietu speciālisti	226	60	:	401	1432	-189	:	-15	:	:	3	:	205	-90	1	2035
12 Administratīvie vadītāji un komercdirektori	701	114	167	150	232	-112	180	137	53	152	120	37	3	-300	390	2024
72 Metālapstrādes, mašīnbūves un tām radniecīgu jomu strādnieki	145	:	382	:	49	-25	:	609	26	18	172	29	0	-13	148	1540
14 Viesmīlības, ēdināšanas, tirdzniecības un pakalpojumu jomas darbinieki	208	:	:	333	450	-6	:	4	:	9	:	:	:	-5	502	1495
62 Kvalificēti tirgus mežsaimniecības, zivsaimniecības darbinieki	15	:	:	:	:	:	:	23	4	:	:	705	:	:	:	747
61 Kvalificēti tirgus lauksaimniecības darbinieki	164	:	:	:	:	:	:	8	:	:	:	395	-8	-4	1	555
53 Individuālās aprūpes darbinieki	395	:	:	:	:	275	:	:	:	:	:	:	-217	6	74	532
81 Rūpniecisko iekārtu operatori	27	4	:	:	15	-12	:	600	-97	4	-8	12	-13	-29	1	505
74 Elektrisko un elektronisko iekārtu strādnieki	76	32	308	11	11	:	:	-42	-39	19	-13	-4	:	:	-21	339
24 Komerddarbības un pārvaldes vecākie speciālisti	953	493	210	51	144	-168	284	41	25	53	150	-10	-38	-2147	199	242
82 Montieri	6	33	119	:	:	:	:	41	:	:	20	:	:	:	-3	217
73 Amatnieki un iespieddarbu strādnieki	36	44	:	:	24	:	:	-11	:	:	13	15	2	:	6	130
75 Pārtikas produktu pārstrādes un kokapstrādes strādnieki, apģērbu izgatavošanas un citi amatnieki un tiem radniecīgu profesiju strādnieki	60	:	86	114	22	:	:	41	-7	2	-8	-30	:	:	-160	121
94 Pārtikas produktu sagatavošanas palīgstrādnieki	:	:	:	233	:	-111	:	-7	:	:	:	:	-17	:	-52	46
95 Ielu strādnieki un ielu pārdevēji	:	:	:	:	:	:	:	-6	:	:	:	:	:	:	:	-6
44 Citi kalpotāji	:	5	:	:	:	:	:	-11	:	:	-26	:	-4	-97	-8	-142
83 Pašgājēju mašīnu un iekārtu vadītāji un mašīnu operatori	382	:	525	:	6	-319	3	-8	-47	17	-675	332	-6	-239	-247	-276
54 Apsardzes pakalpojumu jomas darbinieki	422	:	17	:	69	-50	0	-38	:	0	-44	-4	-33	-646	-40	-345
41 Iestāžu kalpotāji un kancelejas tehnikas operatori	4	-129	9	-13	:	-92	5	-83	-13	:	-127	-38	-16	-80	-251	-825
63 Personiskā patēriņa lauksaimnieki, zvejnieki, mednieki un vācēji	-35	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	-1371	:	:	:	-1407
92 Lauksaimniecības, mežsaimniecības un zivsaimniecības strādnieki	-10	:	-7	:	10	-24	:	:	-5	-9	:	-1444	-28	:	:	-1517
43 Uzskaites un materiālo vērtību reģistrēšanas darbinieki	59	91	42	9	53	-255	-3	-406	-27	-8	-354	-12	-10	-133	-731	-1686
42 Klientu apkalpotāji	-135	-36	-20	20	-654	-448	-229	-9	-80	-5	-398	:	-77	-244	-221	-2536
91 Apkopēji un palīgi mājas darbos	-146	2	-8	159	62	-478	-5	-151	-91	-73	-129	-42	-1204	-269	-312	-2686
96 Atkritumu savācēji un citu vienkāršo profesiju strādnieki	-228	:	-56	-3	-11	-206	:	-105	-222	-636	-213	-101	-849	-105	-155	-2891
23 Izglītības jomas vecākie speciālisti	2	:	:	:	66	-30	2	:	:	:	:	-3	-4228	-155	:	-4346
93 Raktuvju, būvniecības, ražošanas un transporta strādnieki	-115	:	-1588	1	-2	-122	:	-2647	-501	-92	-575	-254	-309	-120	-2222	-8545
52 Tirdzniecības darbinieki	-25	-9	-4	1	-4	-19	-15	-80	:	:	-63	:	:	:	-12637	-12855
Kopā nozares	13469	10746	10353	5122	4901	1761	1552	1193	649	519	204	30	-5305	-5773	-13272	

Avots: EM prognozes
: nav datu

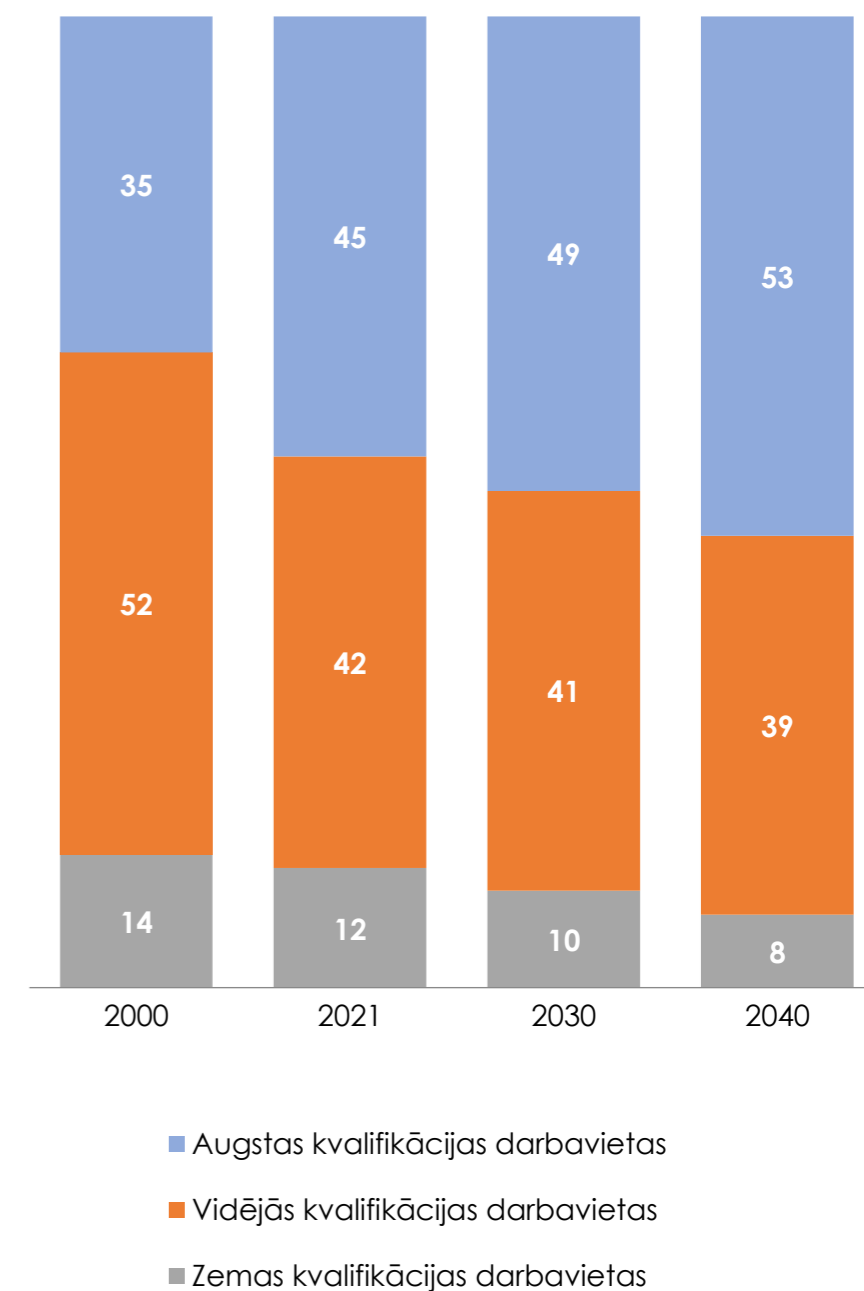

PIEAUGS PIEPRASĪJUMS PĒC KVALIFICĒTA DARBASPĒKA AR AUGSTĀKO UN PROFESIONĀLO IZGLĪTĪBU

Nodarbināto skaits pēc izglītības līmeņa
tūkstošos

Nodarbināto sadalījums pēc profesiju
kvalifikācijas līmeņa
tūkstošos

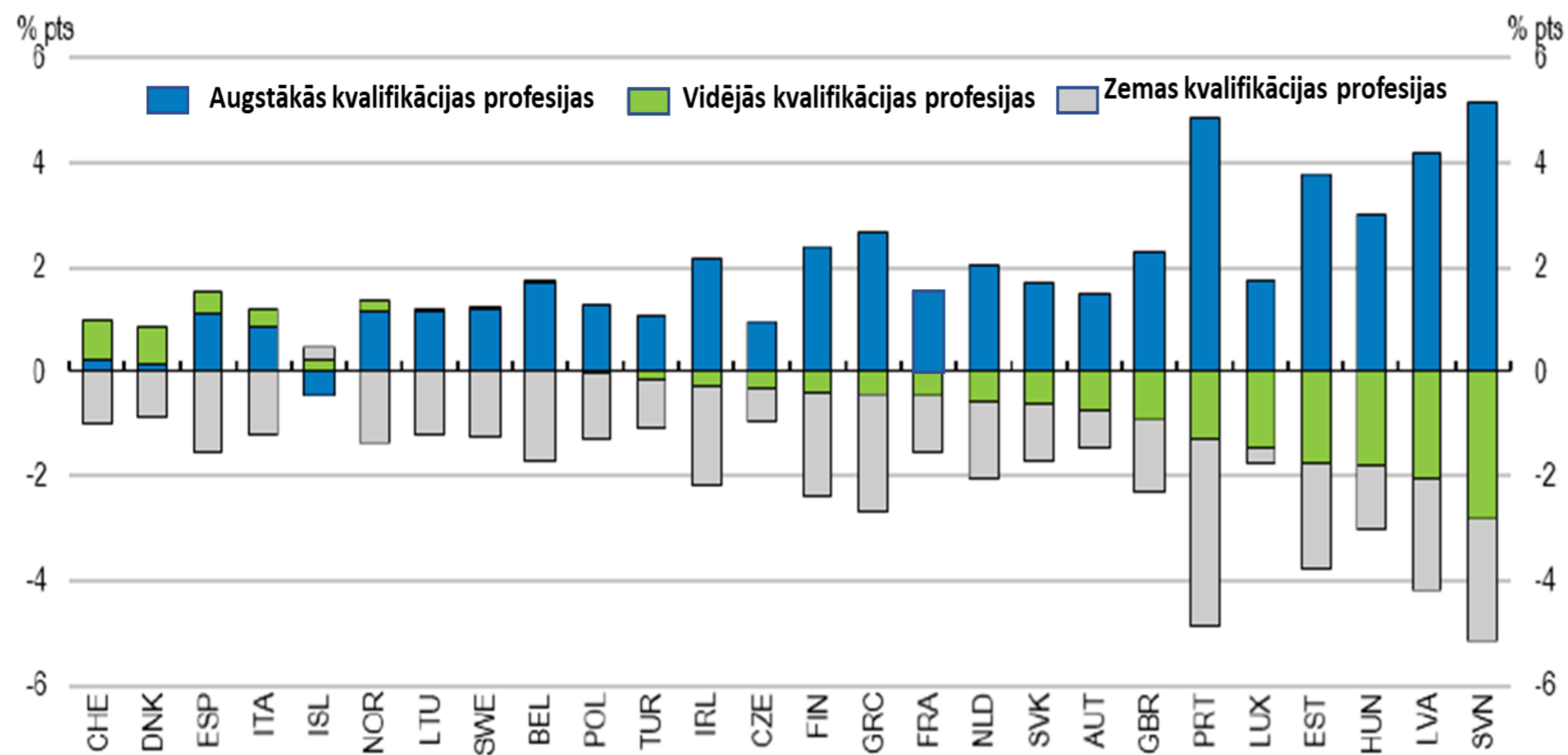

Avots: Centrālā statistikas pārvaldes dati, EM prognozes

COVID-19 KRĪZES LAIKĀ VISBŪTISKĀK SAMAZINĀJIES DARBASPĒKA PIEPRASĪJUMS BEZ KONKRĒTAS SPECIALITĀTES UN PRASMĒM

Augstākās, vidējās un zemas kvalifikācijas profesijās nodarbināto ģipatsvara izmaiņas OECD valstīs Covid-19 krīzes laikā

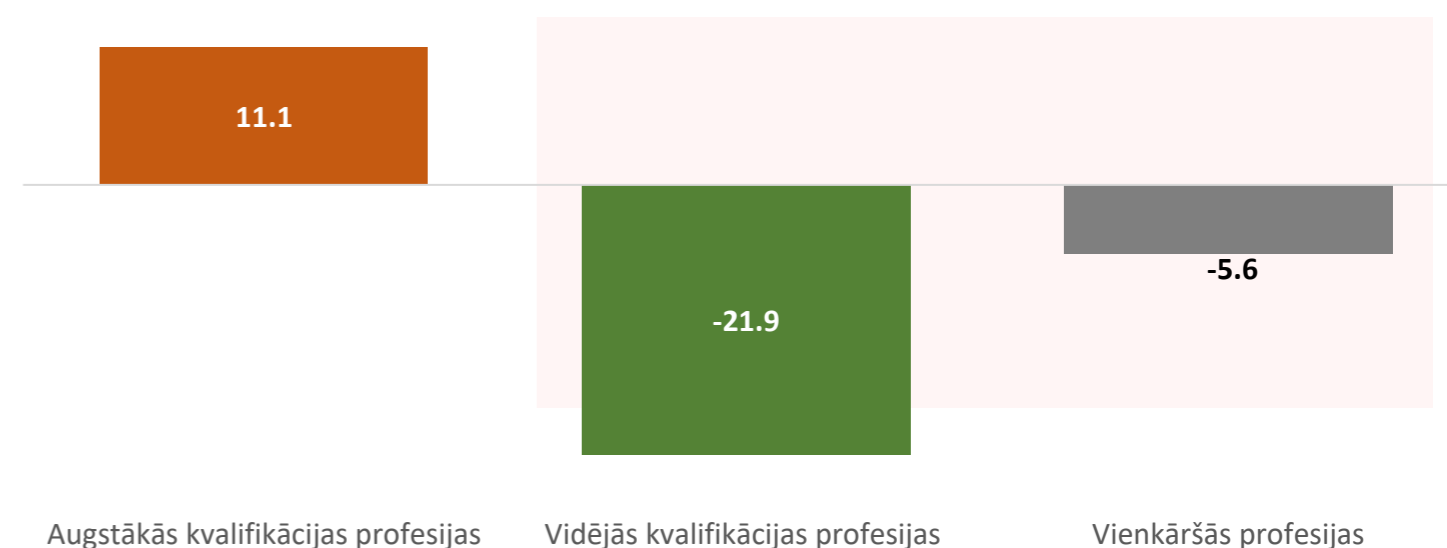
2020. gada 4. ceturksnis pret 2019. gada 4. ceturksni, procentpunkti

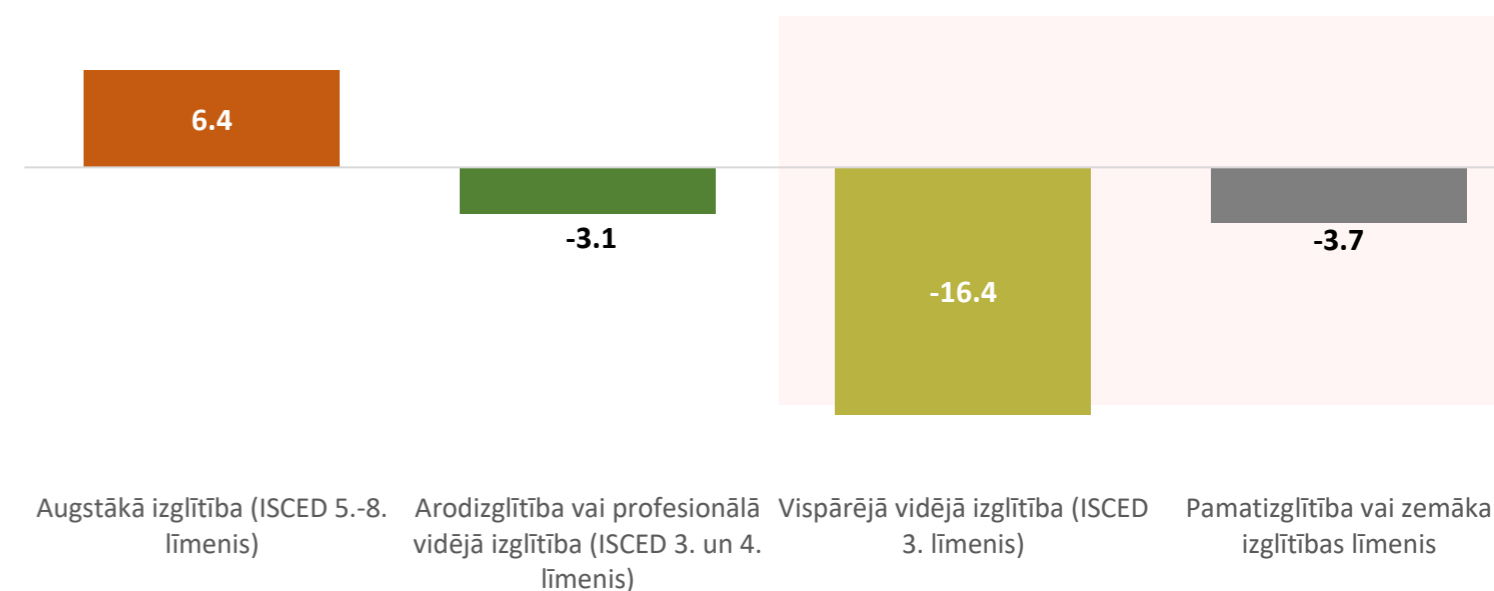
Avots: OECD, Eurostat

Darba iespējas augstākās kvalifikācijas speciālistiem, bet samazinājies pieprasījums pēc vidējās un zemas kvalifikācijas darbaspēka bez profesionālām prasmēm

Nodarbināto skaita izmaiņas pēc profesiju kvalifikācijas līmeņa 2020. gads pret 2019. gadu, tūkstošos

Nodarbināto skaita izmaiņas pēc izglītības līmeņa 2020. gads pret 2019. gadu, tūkstošos

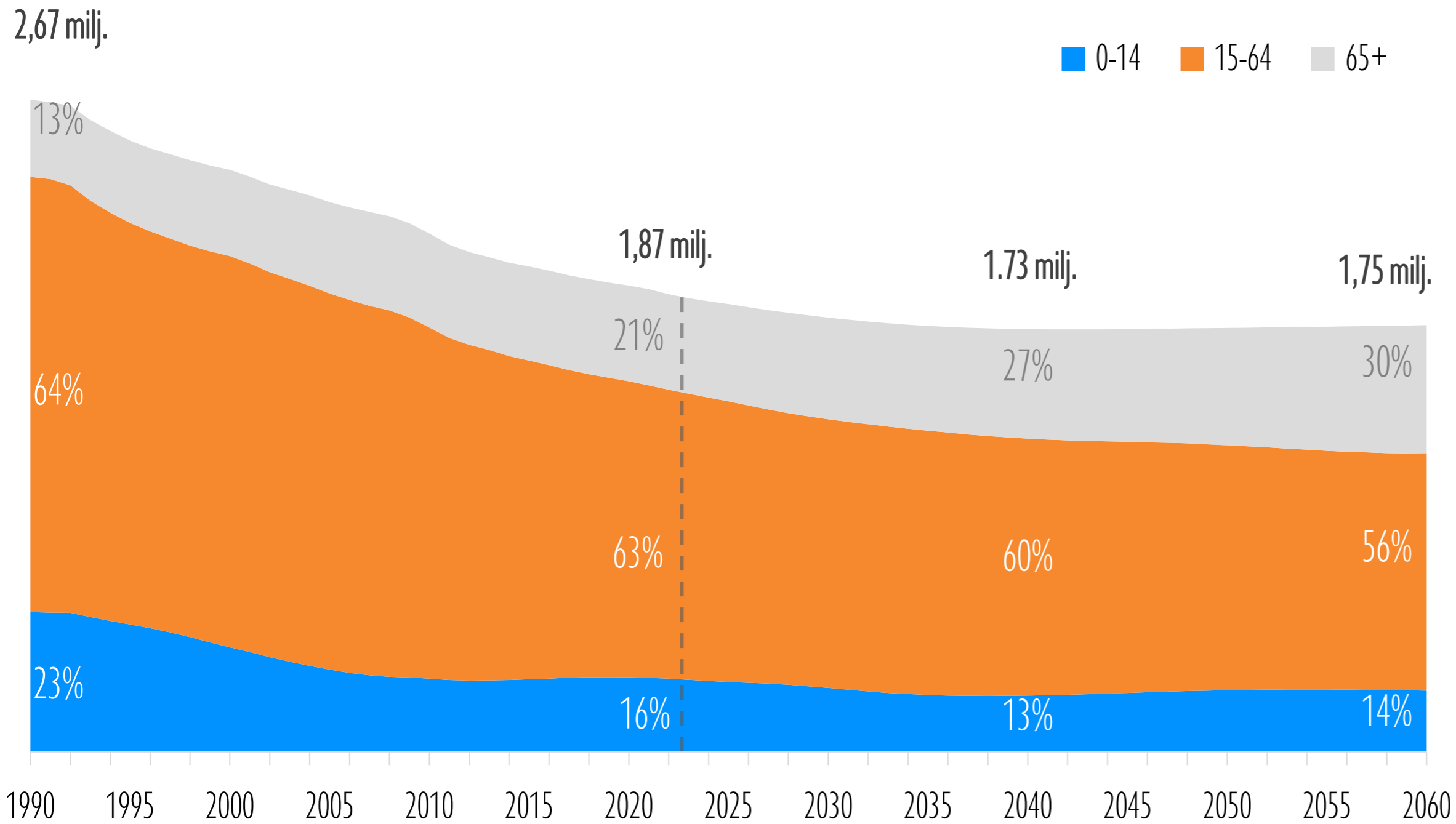
Avots: CSP

DEMOGRĀFIJAS PROGNOZES

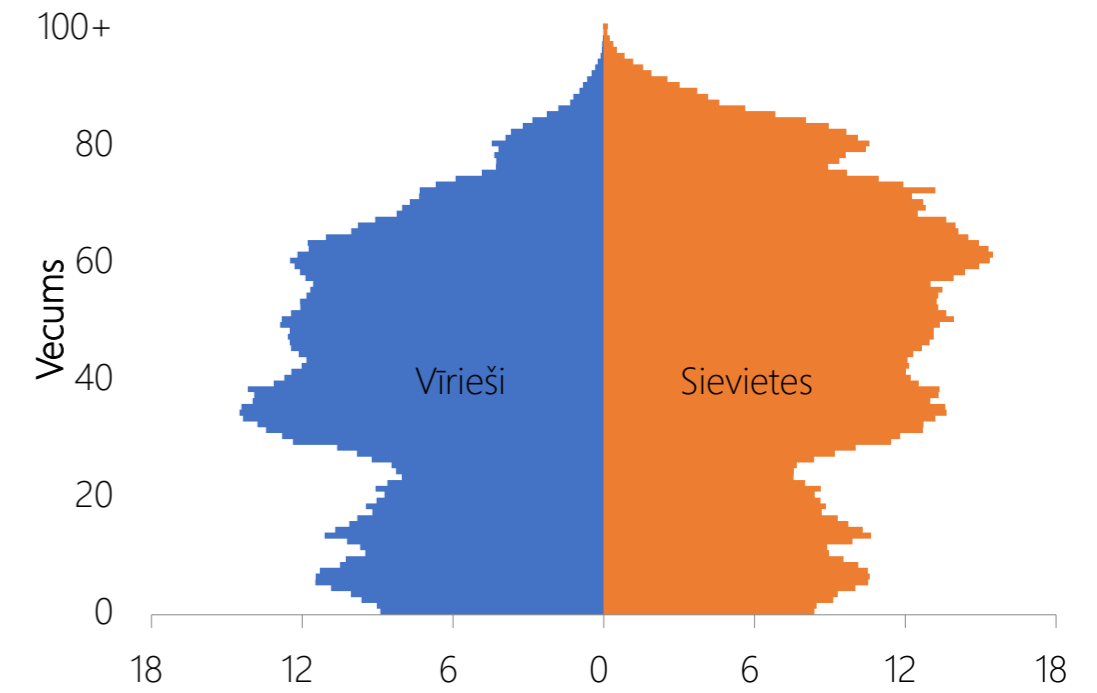

DARBA TIRGU ARVIEN VAIRĀK IETEKMĒS DARBASPĒKA NOVECOŠANĀS

Iedzīvotāju skaits, miljonos

Iedzīvotāju skaits 2022. gada 1. janvārī, tūkstošos

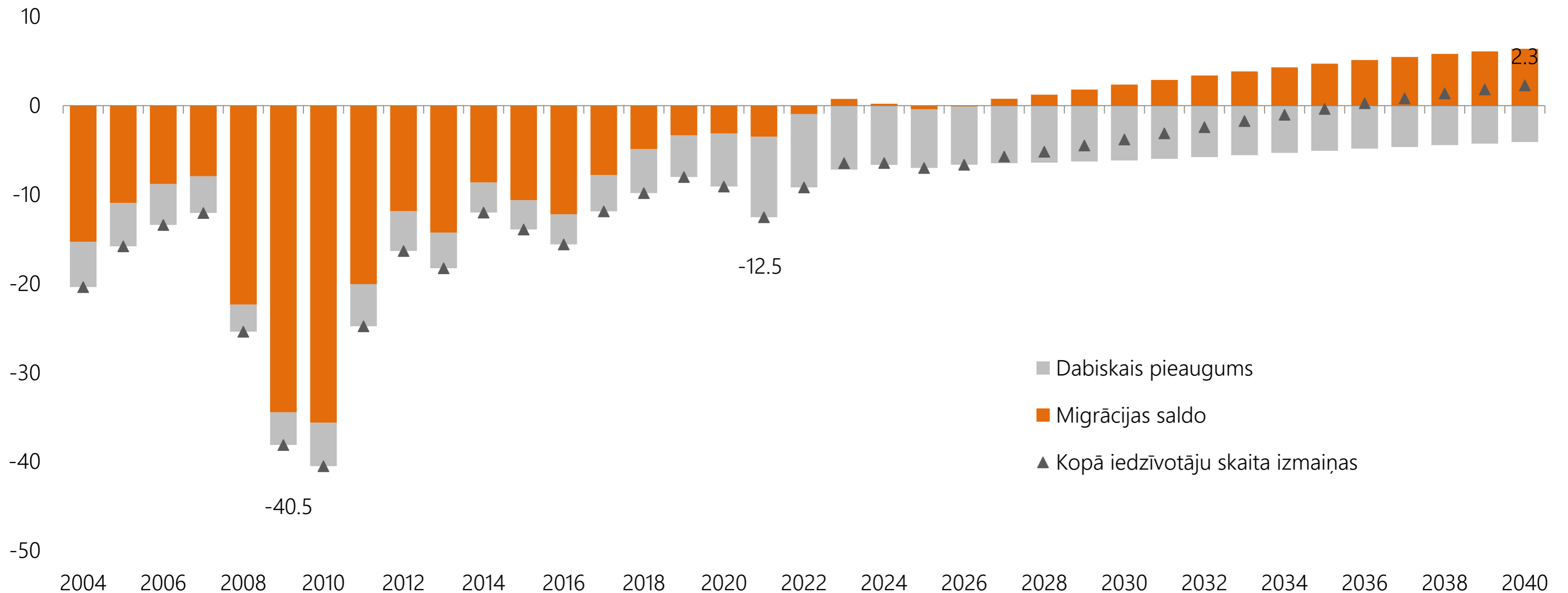
Iedzīvotāju skaits 2060. gada 1. janvārī, tūkstošos

Avots: CSP, EM prognozes

IEDZĪVOTĀJU SKAITA IZMAIŅU IETEKMĒJOŠIE FAKTORI

Iedzīvotāju skaita izmaiņu ietekmējošie faktori
tūkstošos

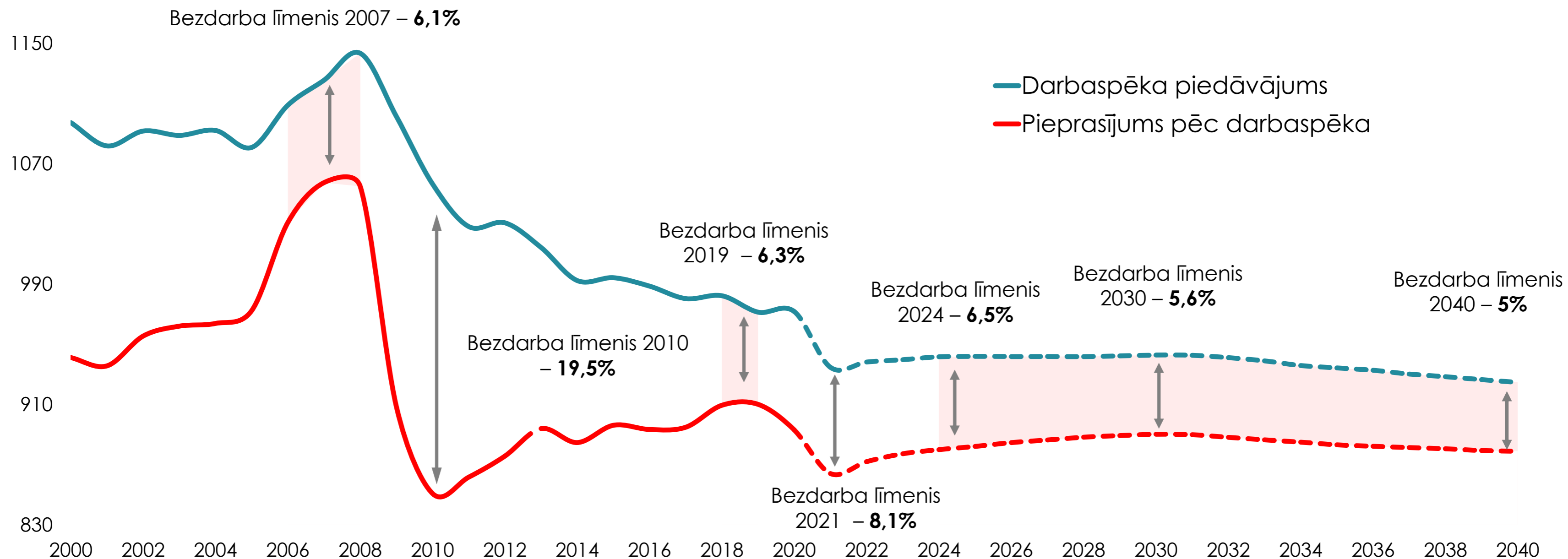
DARBASPĒKA
PIEPRAŠĪJUMA UN
PIEDĀVĀJUMA
ATBILSTĪBA

DARBASPĒJĪGO IEDZĪVOTĀJU SKATA KRITUMS PALIELINĀS SPIEDIENU UZ DARBASPĒKA PIEDĀVĀJUMU - DARBASPĒKA NEPIETIEKAMĪBA VAR KĻŪT AKŪTA SĀKOT AR 2023./2024. GADU

Darbaspēka pieprasījums un piedāvājums

tūkstošos

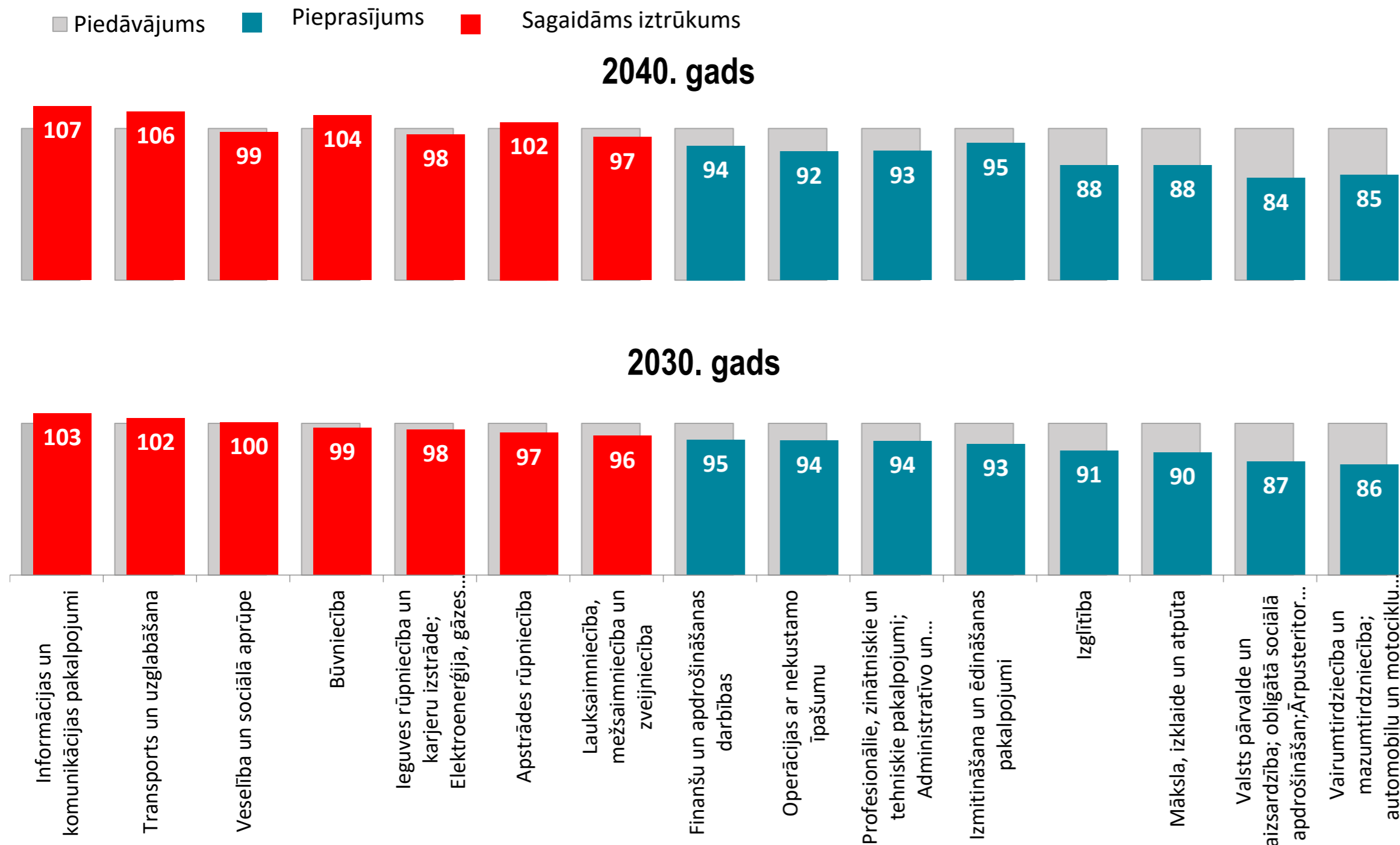

Demogrāfijas tendences turpinās uzturēt spriedzi darba tirgū gan vidējā, gan ilgtermiņā.

DARBASPĒKA PIETIEKAMĪBA UN SAGAIĀMAIS VAKANČU SKAITS TAUTSAIMNIECĪBAS NOZARĒS

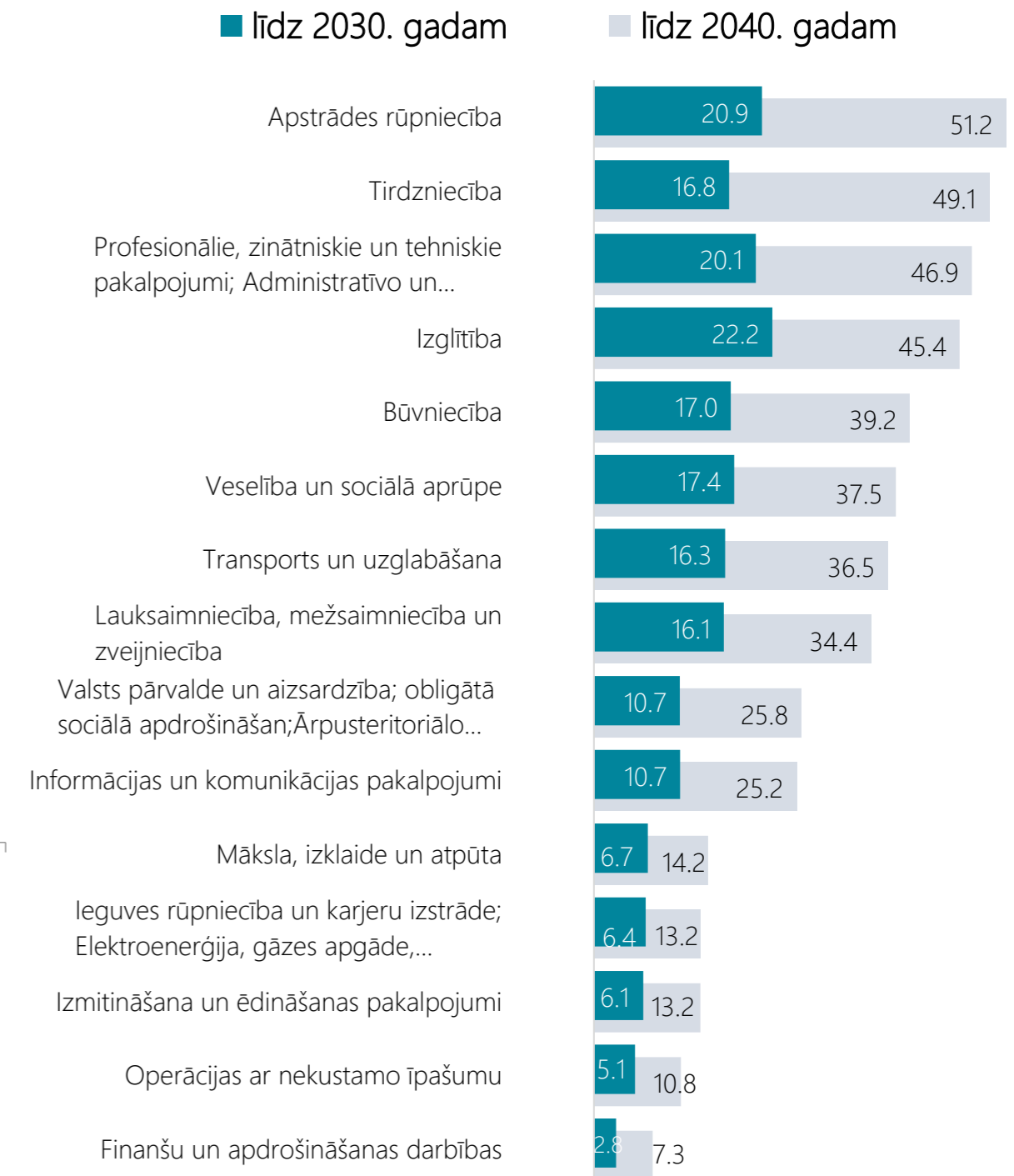
Darbspēka piedāvājuma un pieprasījuma attiecība

procentos, pieprasījums pret piedāvājumu (piedāvājums= 100, rādītājs >100= darbaspēka pieprasījums pārsniedz piedāvājumu)

Sagaidāmais vakanču skaits tautsaimniecības nozarēs

kopējais prognozētais vakanču skaits periodā sākot ar 2022. gadu, tūkstošos

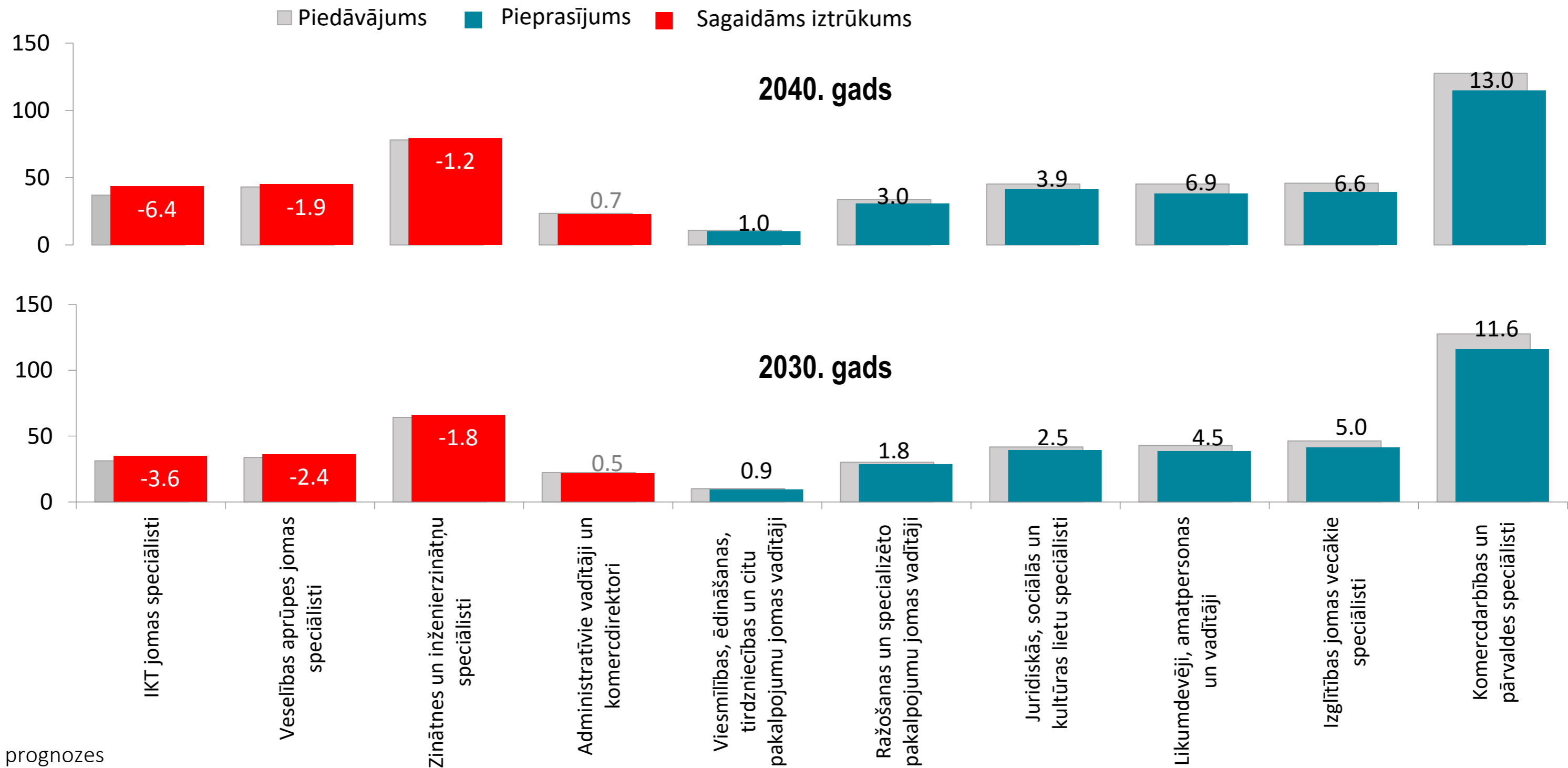
Avots: EM prognozes

DARBASPĒKA PIETIEKAMĪBA AUGSTĀKĀS KVALIFIKĀCIJAS PROFESIJĀS

Darbaspēka piedāvājuma un pieprasījuma atbilstība

kreisā ass (darbaspēka pieprasījums/piedāvājums, tūkstošos), rādītāji kolonnās (piedāvājuma un pieprasījuma starpība, tūkstošos)

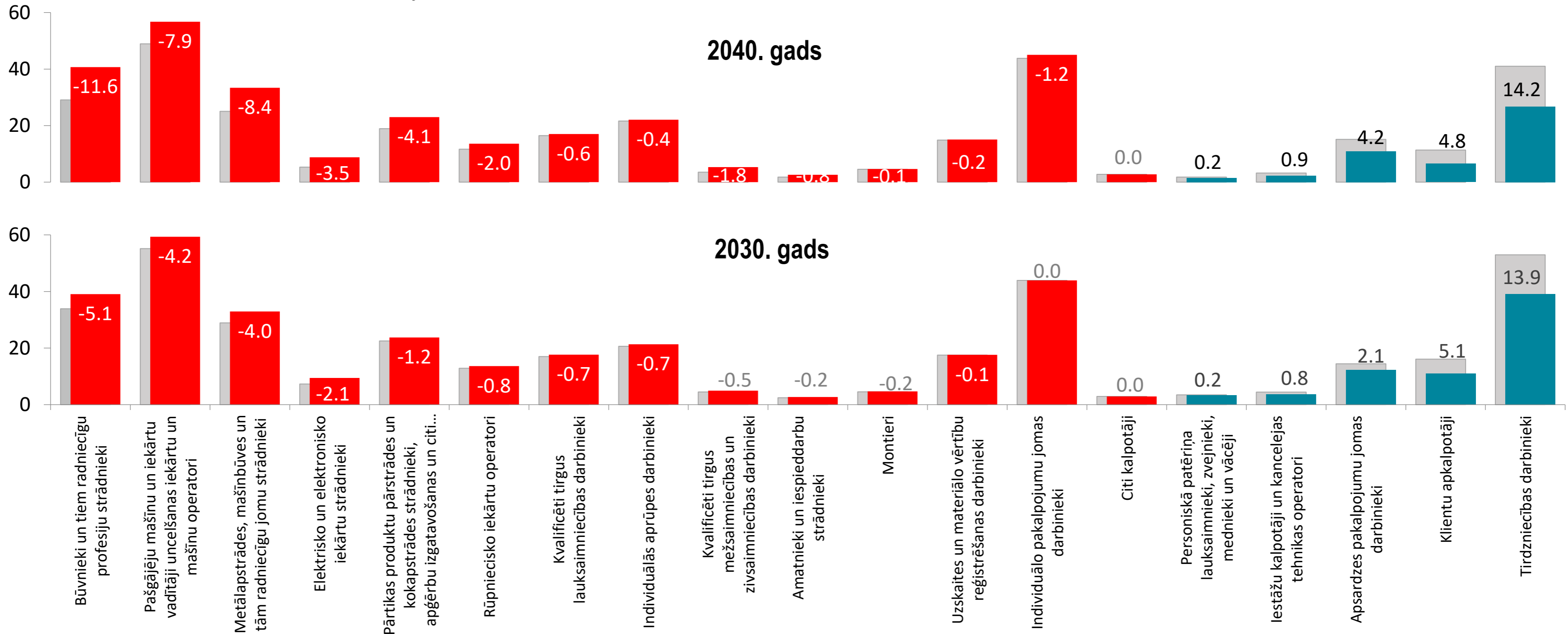

DARBASPĒKA PIETIEKAMĪBA VIDĒJĀS KVALIFIKĀCIJAS PROFESIJĀS

Darbaspēka piedāvājuma un pieprasījuma atbilstība

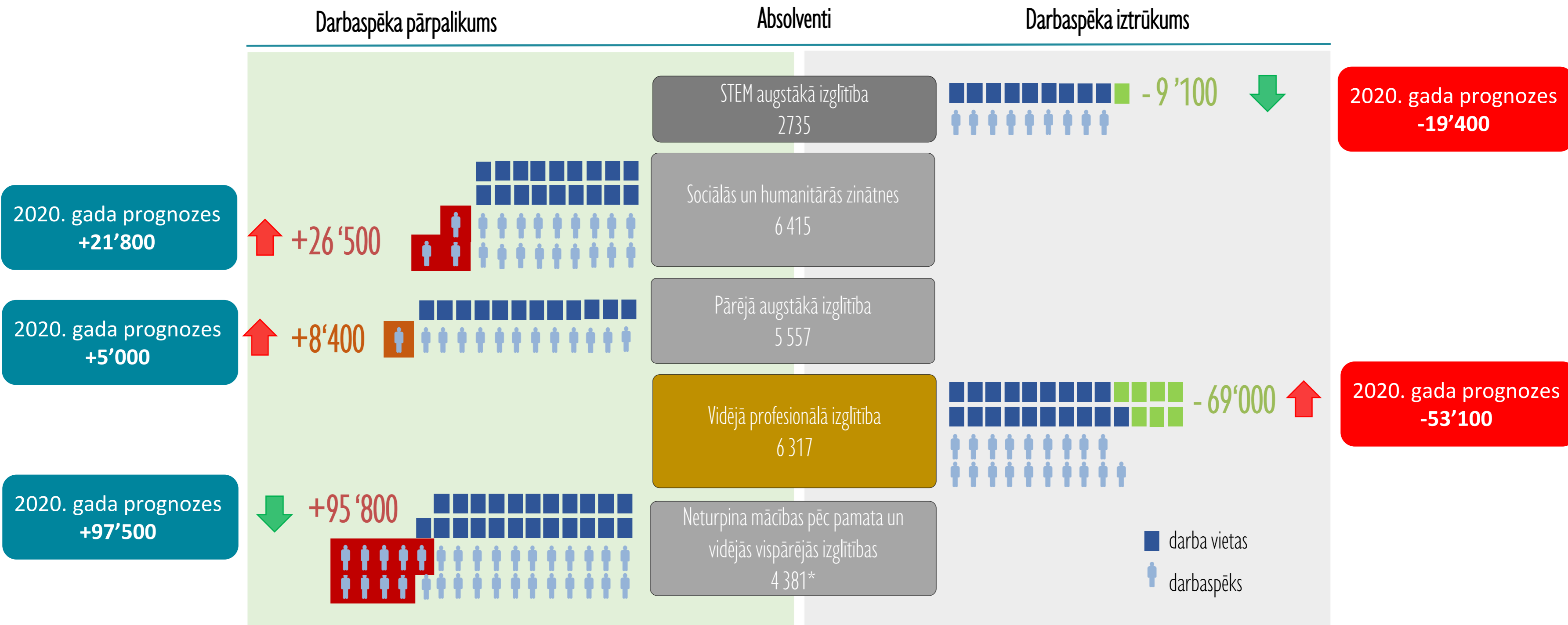
kreisā ass (darbaspēka pieprasījums/piedāvājums, tūkstošos), rādītāji kolonnās (piedāvājuma un pieprasījuma starpība, tūkstošos)

■ Piedāvājums ■ Pieprasījums ■ Sagaidāms iztrūkums

IZGLĪTĪBAS PIEDĀVĀJUMS UN DARBA TIRGUS DISPROPORCIJAS

Darbaspēka prognozes 2030.gadam, absolventi 2021.gadā

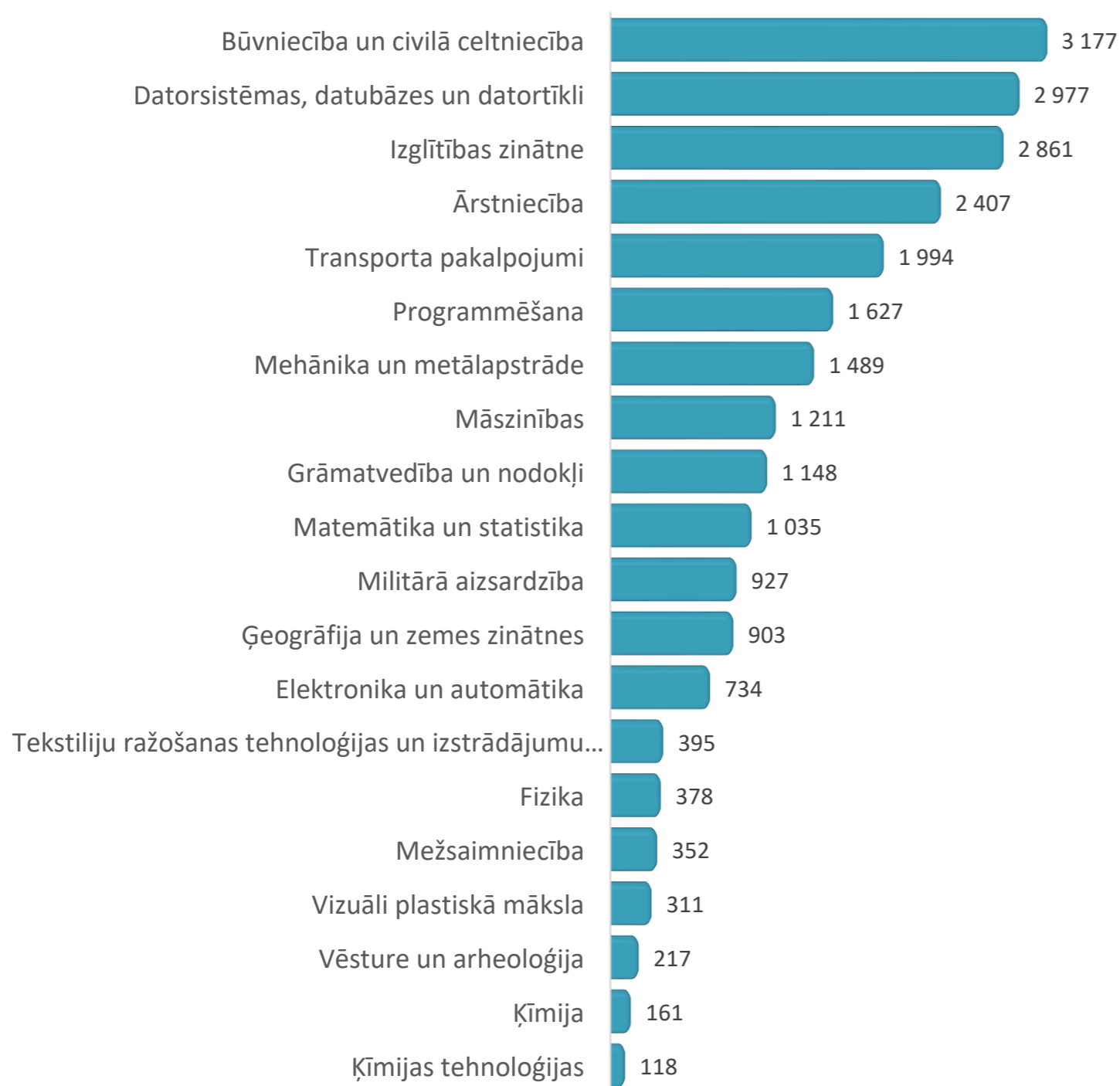

Avots: EM prognozes, CSP

*EM novērtējums, no 2020. gadā beigušu skaita.

TOP 20 IZGLĪTĪBAS PROGRAMMU GRUPAS AR LIELĀKO PROGNOZĒJAMO DARBASPĒKA IZTRŪKUMU 2030. GADĀ*

Augstākā izglītība

Arodizglītība un profesionālā vidējā izglītība

KOPSAVILKUMS

- ✓ Latvijas tautsaimniecība ir spējusi pielāgoties Covid-19 pandēmijas radītajiem izaicinājumiem, tomēr atsevišķu nozaru atgūšanās var būt ilgstoša. Vidējā termiņa ekonomikas izaugsmi var kavēt nenoteiktība ģeopolitiskajā situācijā - īstermiņā situācija darba tirgū saglabāsies nogaidoša
- ✓ Iedzīvotāju skaita lejupslīde laika periodā līdz 2040. gadam kļūs lēnāka, tomēr turpināsies sabiedrības novecošanās un samazināsies darbspējīgo iedzīvotāju skaits, kas ietekmēs kopējo darbaspēka piedāvājumu un uzturēs spriedzi darba tirgū
- ✓ Nodarbināto skaits tuvākā nākotnē var neatgriezties pirms Covid-19 krīzes līmenī - ekonomikas izaugsme būs balstīta uz produktivitātes pieaugumu, bet galvenās darba iespējas radīs aizvietojošais pieprasījums.
- ✓ Gan vidējā, gan ilgtermiņa palielināsies augstākās kvalifikācijas darbavietu īpatsvars, kā arī pieaugs pieprasījums pēc kvalificētiem speciālistiem ar profesionālo izglītību
- ✓ Atbilstoši vidēja un ilgtermiņa darba tirgus prognozēm, paredzamas šādas būtiskākās darba tirgus disproporcijas:
  - iztrūkums pēc augstākās kvalifikācijas dabaszinātņu, IKT un inženierzinātņu speciālistiem;
  - augstākās kvalifikācijas darbaspēka pārpalikums ar izglītību sociālās, komerczinātnēs un humanitāras zinātnēs;
  - iztrūkums pēc darbaspēka ar profesionālo vidējo izglītību.
  - darbaspēka pārpalikums ar vidējo vispārējo izglītību, pamatizglītību un zemāku izglītības līmeni.
- ✓ Darbaspēka pieprasījuma un piedāvājuma neatbilstības var palielināt darba tirgus reģionālās atšķirības

Ekonomikas ministrija

Paldies!

<http://prognozes.em.gov.lv>

 @EM_gov_lv,

   /ekonomikasministrija

 www.em.gov.lv

 Brīvības iela 55, Rīga, LV-1519, Latvija

 +371 67013100

 pasts@em.gov.lv